

İLİM YOLUNDA OLMAK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

الْعُمْرَى جَائِزَةٌ لِمَنْ أُعْمِرَهَا وَالرُّقْبَى جَائِزَةٌ
لِمَنْ أَرْقَبَهَا وَالْعَائِدُ فِي هَبْتِهِ كَالْعَائِدِ فِي قَيْئِهِ

(حم. ن. عن ابن عباس)

RE. 224/1 (El-umrâ câizetün li-men u'mirehâ, ve'r-rukba câizetün li-men erkabehâ, ve'l-âidü li-hibetihî ke'l-âidi fî kay'ihî.)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

“—Mefhar-i mevcûdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

“—Seyyidü’s-sâdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“—Habîb-i Hüdâ Muhammed Mustafâ râ salevât!
[Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Hibesinden Dönen Kimse

Ahmed ibn-i Hanbel ve Neseî, Abdullah ibn-i Abbas RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

الْعُمْرَى جَائِزَةٌ لِمَنْ أَعْمَرَهَا وَالرُّقْبَى جَائِزَةٌ لِمَنْ
أَرْقَبَهَا وَالْعَائِدُ فِي هَبْتِهِ كَالْعَائِدِ فِي قَيْئِهِ

(حم. ن. عن ابن عباس)

RE. 224/1 (El-umrâ câizetün li-men u’mirehâ, ve’r-rukâ câizetün li-men erkabehâ, ve’l-âidü li-hibetihî ke’l-âidi fî kay’ihî.)

(El-umrâ câizetün li-men u’mirehâ) “Umrâ, verilen kimseye câizedir. (Ve’r-rukâ câizetün li-men erkabehâ) Rukâ da verilen kimselere caizedir.

¹ Neseî, Sünen, c.XI, s.497, no:3650; Neseî, Sünenü’l-Kübrâ, c.IV, s.127, no:6541; Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, c.I, s.250, no:2250; Bezzâr, Müsned, c.II, s.171, no:4843; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

(Ve'l-àidü li-hibetihî ke'l-àidi fî kay'ihî) Hibesinden dönen, kusmuğunu yalayan gibidir.”

Umrâ diye, bir mal sahibinin karşısındaki bir insana, sevdiği bir insana sevdiği bir şeyi bağışlamasına derler.

“—Ben ölünceye kadar bu mal senin tasarrufundadır, senindir.” diyor, ona bağışlıyor.

Bağışlamasıyla bu mal o adamın oluyor. O adamın olduğu vakit, o adamın diğer malları nasılsa, o bağışlanan şeyden de öylece istifade eder. Eğer derse ki o adam;

“—Ben bunu sana bağışlıyorum ama sen öldükten sonra yine benim olacak.”

“—Bu olmaz böyle şey, bu bâtıldır.” diyor.

Bu şart batıldır, hükmü yoktur. Bağışladın mı bitti.

Bağışlıyorsan tam bağışlayacaksın.

“—Senin sağlığında senin, sen öldüğünde yine bana veya benim mirasçılara kalacaktır.” dersin, bu bâtıl olur, hükmü yoktur.

Mal bağışladığın adamındır. Eğer zorla alırsan haksızlık etmiş olursun. Buna cevaz verilmemiş. Onun için, “Böyle bir bağıştan bilâhare dönen insan, kusan, kustuktan sonra o çıkardığı kusmuğunu yalayan insan gibidir.” buyrulmuş.

Bağışladı ama sonra aralarındaki bir hoşnutsuzluktan dolayı, “Ben alacağım malımı!” dedi, ufak büyük. Onun iadesini isteyen insan, teşbih olarak, bazen de, başka hayvanların kusmuklarını yutan gibi ifade edilmiştir.

Onun için söz erkekte ya, erkeğin sözü sözdür. Verdim, verdim; aldım, aldım. Benim, benim; senin, senin. Sözünde durmak, verdiği sözü de tutmak gerekir. “Bağışladım!” dedi miydi, bitti.

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:²

لَا إِيمَانَ لِمَنْ لَا أَمَانَةَ لَهُ وَلَا دِينَ لِمَنْ لَا عَهْدَ لَهُ

(طب. عن ابن مسعود)

(Lâ imâne li-men lâ emânete lehû)
“Güvenilirliği, emniyetliliği olmayan bir kişinin imanı yoktur. (Ve lâ dîne li-men lâ ahde lehû)
Ahdine sadakati olmayanın dini de yoktur.”

“—Mü’min sözünde duran insandır. Sözünde durmayan adamın imanı yoktur.” demek, imanı çok zayıf bir adamdır demek. Zayıf, imansız gâvur demek değil de imanı çok zayıf adam, ki sözünde duramıyor. Asıl hüner, imanının kemali, sözünde duran

insandır. Herhangi bir söz, ufak büyük ne olursa olsun.

b. Namaz ve İman

İbn-i Ebî Şeybe, Ahmed ibn-i Hanbel, Tirmizî, Neseî, İbn-i Mâce, Ebû Ya’lâ, İbn-i Hibbân, Hâkim, Beyhakî ve Ziyâü’l- Makdîsî, Büreyde el-Eslemî RA’dan rivayet etmişler.

---

² Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.X, s.227, no:10553; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.I, s.220, no:187; *Kenzü’l-Ummâl*, c.III, s.134, no:5503.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

العَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ الصَّلَاةُ فَمَنْ تَرَكَهَا
فَقَدْ كَفَرَ

(ش. حم. ت. حسن صحيح غريب، ن. ه. ع. حب. ك. ق. ض. عن بريدة)

RE. 224/2 (El-ahdü'llezî beynenâ ve beynehüm es-salâtü, femen terekehâ fekad kefere.)

(El-ahdü'llezî beynenâ ve beynehüm es-salâtü)
“Onlarla (münafıklarla) bizim aramızdaki ahit namazdır. (Femen terekehâ fekad kefere) Onu kim terk ederse kâfir olur.”

Bizimle bizden olmayan, yani İslâm'dan gayrı olan kâfir, münafık kim olursa olsun, aramızdaki fark namazdır. Bizle bizden olmayanları ayıran alâmet namazdır. Kim namazı inanmamak suretiyle terk ederse kâfir olur.

Bu terk iki türlü oluyor, mâlum ya: Bir tembelliğinden. Kabul ediyor, borcumdur diyor, fakat her ne sebepler dolayısıyla kılamıyor. Bu günahkârdır. Bir de inanmamak suretiyle kılmamak var ki, bu terk ona aittir ki, bu sefer, Allah-u Teâlâ'nın vermiş olduğu imana, İslamiyet nimetine küfrândır.

---

³ Tirmizî, Sünen, c.IX, s.207, no:2545; Neseî, Sünen, c.II, s.247, no:459; İbn-i Mâce, Sünen, c.III, s.378, no:1069; Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, c.V, s.346, no:22987; Beyhakî, Sünenü'l-Kübrâ, c.III, s.366, no:6291; Dâra Kutnî, Sünen, c.II, s.52, no:2; Neseî, Sünenü'l-Kübrâ, c.I, s.145, no:329; İbn-i Hibbân, Sahîh,

c.IV, s.305, no:1454; İbn-i Ebî Şeybe, Musannef, c.XI, s.34, no:31035; Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, c.III, s.92, no:4257; İbn-i Adiy, Kâmil fi'd-Duafâ, c.III, s.25; Büreyde el-Eslemî RA'dan.

Bu hususta çok hadisler var başka yerlerde, burada bir tanesini zikretti.

Namazın kıymeti çok yüksektir. Namaz kul ile Allah arasında bir vasıtaadır. Onun için daima insan Cenâb-ı Hakk'ın nuruna bakıp nur isteme mecburiyetindedir. Işık olmayınca gözlerimiz nasıl görmüyorsa, nur olmayınca da gönüller hakikati göremez. Namazı külfet görür, fuzûli görür, lüzumsuz görür, zor görür. Nasıl görürse görsün.

Sebebi? Gönlündeki nurun olmayışıdır, nursuzluğun alâmetidir. Nurlar, ki namaz, Kur'an, zikir ve saire... Bunlar Cenâb-ı Hakk'ın gerek kendisi ve gerekse Rasûl-ü Ekrem SAS Hazretleriyle irtibatı sağlayan görünmez kuvvetlerdir.

“—Rasûlüllah SAS ile nasıl irtibat edeceğiz?”

Ona getirdiğimiz salât ü selamlar, o onun sünnetine olan temessüklerimiz bizi mânen Rasûlüllah'a bağlar. Ama 1300 sene geçmiş, isterse 1500 sene geçsin, ne kadar geçerse geçsin kıymeti yok; o irtibat bu suretle sağlanır. Bu irtibatı sağlayan şeyi bıraktık mı irtibat kesilir. E Rasûlüllah SAS ile irtibatı kesince lambanın düğmesiyle şişesi arasındaki irtibat kesilince nasıl sönüyor, işe yaramıyor. Ufacık bir telin kopuşu irtibatı kesiyor. İrtibatı kesti miydi karanlıkta kalıyoruz. Rasûlüllah ile de irtibat kesildi miydi, gönülde ne nur kalır ne bir şey kalır.

Onun için namaza ve namazdan başka bütün ibadet ve tâatlara kişinin gayreti, kendi

menfatinin iktizasıdır. Rasûl-ü Ekrem SAS'le irtibata ve Allah-u Teâlâ'nın vereceği feyizlere, nurlara gark olmasına sebep olur.

Onun için, Allah ibadetlerin en ufağından bile ayırmasın... Önemli görmediğimiz, nafile dediğimiz o ibadetlerin de kıymeti çok büyüktür.

c. İki Bayram

Deylemî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

الْعِيدَانُ وَاجِبَانِ عَلَى كُلِّ حَالِمٍ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى

(الديلمى عن ابن عباس)

RE. 224/3 (El-iydâni vâcibâni alâ külli hâlimin min zekerin ve ünsâ.) “Şu iki bayram, Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı. erkek ve kadın her büluğa erişen insana vaciptir.”

Hâlim, ihtilâm olan, yani erkeklik sınıfına girmiş olan yahut kadınlık sınıfına girmiş olan demek.

Erkeklik veya kadınlık çağına girdi miydi, mesela 13 yaşını dolduran bir erkek muhtelim, büluğa ermiş bir kişi sayılır.

---

⁴ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.88, no:4248; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.546, no:24096; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.378, no:14531.

Hele 15 oldu mu tamamıyla ermiştir ki, artık namazını da bırakmasına cevaz yoktur ve sâir ibadetlerinin hiçbirini bırakmasına cevaz yoktur. Bayramlar da kendilerine artık borç olur.

d. Vücutta Kalbin Önemi

Ebü'ş-Şeyh ve Ebû Nuaym, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

الْعَيْنَانِ دَلِيلَانِ وَالْأُذُنَانِ قُمْعَانِ وَاللِّسَانُ
تَرْجُمَانُ وَالْيَدَانِ جَنَاحَانِ وَالْكَبِدُ رَحْمَةٌ
وَالطِّحَالُ ضِحْكٌ وَالرِّئَةُ نَفْسٌ وَالْكُلَيْتَانِ مَكْرٌ
وَالْقَلْبُ مَلِكٌ فَإِذَا صَلَحَ الْمَلِكُ صَلَحَتْ رَعِيَّتُهُ
وَإِذَا فَسَدَ الْمَلِكُ فَسَدَتْ رَعِيَّتُهُ

(أبو الشيخ في العظمة، وأبو نعيم في الطب عن أبي سعيد، وسنده واه؛ الحكيم عن عائشة)

RE. 224/9 (El-aynâni delîlânî, ve'l-üzünâni kum'âni, ve'l-lisâni tercümânün, ve'l-yedâni cenâhâni; ve'l kebidü rahmetün, ve't- tihâlû dahikün, ve'r-rietü nefesün, ve'l-külyetâni

⁵ Ebü'ş-Şeyh, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.496, no:1017; Ebû Saîd el- Hudrî RA'dan.

Abdürrezzak, *Musanef*, c.XI, s.221, no:20375; Ma'mer ibn-i Râşid, *Câmi'*, , s.166, no:988; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.241, no:1206: *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XIV, s.383, no:14542.

mekrun, ve'l- kalbü melikün; feizâ saluha'l-
melikü salehat raiyyetühû, ve izâ fesede'l-
melikü fesedet ra'iyetühû.)

*(El-aynâni delîlâni) "İki göz delillerdir. (Ve'l-
üzünâni kum'âni) Kulaklar kapılardır. (Ve'l-
lisâni tercümânün) Dil de tercümandır. (Ve'l-
yedâni cenâhâni) İki el iki kanattır. (Ve'l
kebidü rahmetün) Karaciğer şefkat, (Ve't-
tîhâlü dahikün) dalak gülme, (ve'r-rietü
nefesün) ve akciğerler nefes yeridir. (Ve'l-
külyetâni mekrun) Böbrekler ise mekir yeridir.
(Ve'l-kalbü melikün) Kalp de meliktir. (Feizâ
saluha'l-melikü salehat raiyyetühû) Melik
temiz olursa, tebaası da temiz ve sağlam olur.
(Ve izâ fesede'l-melikü fesedet ra'iyetühû)
Melik fesada uğrarsa, tebaası da fesada uğrar."*

Burada kalbe taalluk ederek, kalbi anlatıyor
bize Cenâb-ı Peygamber: Kalp bir hükümdardır.
Nasıl ki bir milletin başına geçen bir reis var,
kalp de bizim başımızın, vücudumuzun reisidir.
Hükümdarlar ne kadar mazbut kimseler
olurlarsa, maiyetleri olan, tebâları olan
insanlar da o kadar düzgün olurlar. Hükümdarlar
boş, akılsız, idaresiz adamlar olursa, işlerini
bilmezler, fesat çıkartırlar. Onların maiyeti de
fesat olur, fesada erişir."

Mesela dün ben bir şey dinledim: Eski geçmiş
hükümdarlar Allah-u Teâlâ'nın verdiği serveti
zayi etmişler. Çok fena surette israf yollarını
açmışlar, bu suretle de raiyye de bozulmuş.

Niçin? Baş bozuluyor, baş bozulunca alt tarafı
da bozuluyor.

Onun için diyor ki:

“—Bir kavim için, kalbinin ıslahı her şeyin ıslahından daha evladır.”

Mesela vücudumuzun ıslahı lazım; yıkayacağız, temizleyeceğiz, dikkat edeceğiz ki sıhhatimiz yerinde olsun. Sıhhatimizin yerinde olması için vücudumuza bakmaya nasıl lüzum görüyorsak, aynı şekilde vücudumuzun reisi olan gönül, kalp dediğimiz şeye de bundan daha fazla gayret göstermemiz lazım olduğunu beyan buyurmuşlar.

Niçin?

Bütün el ayak, ne kadar âzâmız varsa bütün bunlar kalbin hizmetkârıdır. Nasıl ki teb’a hükümetin hizmetinin vazifesini görmekle mükelleftir. Bu âzâlar da gönlün vazifesini görmekle memurdurlar. Gönül bunlara ne derse onlar onu yapmakla memurdur. İyi emrederse iyi olur, kötü emrederse kötü olur. Onun için onun ıslahı muhakkak lazım.

Allah’ı bilen gönüldür. Göz bilmez, kulak bilmez, çünkü bunlar maddî kısımdır. Bunların Allah’ı bilmesi mümkün değildir. Yalnız göz delaletle kâinatı görür ona der ki:

“—Bak bu kâinatın sahibi olmasa bu kâinat olmaz. Elbette bu kâinatı bir yapan var.” derken Allah’a delalet eder.

O Allah’ı anlayış kalbe aittir. Kalp, akıl, ruh, bunlar bir manâdadır, gönül demektir. Onun için Allah’ı anlamak gönle aittir, gönlün ıslahı hepsinden daha evlâdır.

Allah'a giden gönüldür. Beden Allah'a hiçbir zaman gidemez. Şimdi bugün füzeler yapıyorlar, meselâ aya götürüyorlar. Yine 3 - 5 gün bir mesafe lazım. E Allah'a bir mekân bulamazsın ki oraya doğru o füzeyi sevk edelim de orada Allah'ı bulsun. Bu olmaz, bu hâşâ büyük hata, kusurdur.

Allah mekândan münezzehtir. Bütün âlem, tüm varlık onun mülküdür. Onu bulacak olan yalnız gönüldür. Gönlünü Allah'a vermeyen insan onu bulamaz. Gönlünü Allah'a verebilmek için de o nuru ele geçirmek lazım ki sana onu gösterebilsin. Bu güneş nasıl lazımsa bize, o nur ondan daha fazla lazımdır ki Allah'a gitmesinin yolunu görsün ve bilsin.

Allah-u Teâlâ'ya yaklaşan ancak gönüldür. Allah'ı keşfeden ve sair eşyaları keşfeden yine gönüldür. Bu el, ayak bu gönle tâbidirler, gönlün hizmetkârlarıdır. Bu göz, kulak, kafa bütün eşya bu kalbin hizmetkârıdır. Binâen aleyh şimdi hizmet olunan mı lazım, hizmetçi mi lazım?

Bir evde bir hizmetçi vardır bir de evin beyi vardır. Hizmetçi kaç tane olursa olsun, bu eve hizmet edicidir. Hizmetçiye mi itibar olunur, hizmet olunana mı itibar olunur?

Elbette hizmet kime olunuyorsa itibar onadır. Binâen aleyh, bütün âzâlar gönlün hizmetkârı mesabesinde. Bu beden o gönlü taşıyabilmek için Cenâb-ı Hakk'ın verdiği bir hayvandır. Yani o gönlü taşıyabilmek için Cenâb-ı Hakk'ın verdiği bir hayvân-ı nâtıktır. Hayvandır ve hayvân-ı nâtıktır ki seni Allah'a götürmek için verilmiştir.

Maksat bu beden değil, maksat bu bedenin, bu hayvanın seni Allah'a götürmesi için verdiği bir vasıta. Sen vasıtaya bağlanıyorsun, seni götüreceği yerden uzak kalıyorsun. Bunu bir teşbih etmiş şöylece:

Bir adam bir at kiralar, araba kiralar, tayyare kiralar, otomobil kiralar, "Beni hacca götüreceksin sen." der. Maksudı kendisinin hacca gitmesi. Atla, deveyle, hayvanlarla, otomobille neyle gidersen git. Giderken yolda, "Şurada dur bakalım burası pek güzelmiş, biraz burada eğlenelim. Şurası daha güzelmiş, burada biraz eğlenelim. Şu çarşıya gidelim bu çarşıya gidelim." derken mevsim geçmiş hacca gidememişsin. Seni o hayvan hacca götürmek için tutmuştu, götürmedi.

Şimdi kimdedir kabahat?

Sevk edende... Edemedi, götürmedin sen. Eğlenceler ve sair eşyanın misâli tıpkı bunun gibidir ki, onunla meşgul bununla meşgul olurken maksud olan Allah'a sevk edemiyor seni. Sabahleyin zikredeceksin, Allah diyeceksin; "Yahu işe gideceğim, para kazanacağım, şu var bu var." diyorsun.

"—Akşam?" Yine öyle.

"—Gece?"

Kalkamıyorsun gece sıcak yataktan; "Sabahleyin uykumu alamam!" diyorsun, "İşimden kalırım." diyorsun. Gece namazı denilen o teheccüd namazı ki, en efdal bir namazdır, bunu yapamıyorsun.

Niçin? Gündüzün yorulmuşsun, gece de hoşaf gibi yatıyorsun, kalkacak halin kalmıyor tabiatıyla.

Kalkabilmek için, elbette bu vücudu dinlendirmek lazım ki gece kalkabilsin, Allah'a ibadet edebilsin. En güzel ibadet de gece olur. Allah kusurlarımızı affetsin...

Yani iki şey var bizde; birisi beden kısmı, birisi bu bedenin âmiri olan ruh kısmı. Bedene itibar edersen beden çürümeye mahkûm. Ne kadar yaşarsa yaşasın. Belki yaşarsan 80 sene 90 sene yaşarsın. Ne kıymeti var ondan sonra?

Ölecek ve toprağa inkılap edeceksin. Toprağa inkılap da ne çirkin bir şey, o mezar açılrsa da bir görsen! O ölünün safhalarını gözünün önüne getirsen, nasıl kurtlar yiyor da, çürüyor da kötü bir koku alarak nasıl dağılıyor o âzâlar! O yağlarla, kaymaklarla beslediğimiz o vücut nasıl parçalanıyor, nasıl dağılıyor orada!

Onun için o kâfirler Rasûl-ü Ekrem'in huzuruna geldiler de çürümüş kemikleri almışlar avuçlarına ovalıyorlar, kemik toz halinde dökülüyor. Çürümüş çünkü.

“—Bu mu dirilecek? Bu eriyen çürümüş kemik mi tekrar insan olacak?” diyorlar.

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ

(يس: ٧٩)

(Kul yuhyîhe'llezî enşeehâ evvele merreh) “Ey Rasûlüm, o edepsiz kâfire söyle, o müşrike, o azılı terbiyesize söyle; onu ilk yaratan yine

tekrar yaratacak! Hiç o kemik yokken o kemiği halk eden Allah, tekrar seni diriltecek. (Yâsin, 36/79)

“–Nasıl diriltecek?”

Bizi rahimde nasıl diriltiyorsa, o toprağın içi de bir rahim olacak, o rahimde istediği gibi diriltecektir Hazret-i Allah...

Ama diyeceksin ki:

“–Bu vücut çürüdü orada?” Çürüsün ne olacak?

Şimdi sen 15 yaşındaki bir delikanlısın, bir kabahat yapsan. Seni yakaladılar 60 yaşındayken, veyahut 70 yaşındayken yakaladılar. “Haa sen bu kabahati yapan değil misin?” dediler.

Şimdi sen desen ki:

“–Ben o günkü adam değilim. O gün benim bıyığım yoktu, sakalım yoktu, boyum ufaktı, gücüm okkam kilom bu kadar eksikti. Bugün şu kadar oldum, bu kadar oldum, ben o adam değilim.” dersen, dinleyen olur mu senin o sözünü?

“–Adın Ahmet Mehmet, soyadın da şu, filan mahallede filan evde oturan sen değil misin?”

“–Evet.”

“–Haa gel bakalım!” derler.

“–Canım ben o değilim, olur mu?”

Olmaz. O günkü değilsin ama, bugünkü vücudun sahibi yine sensin.

İşte Allah-u Teâlâ'nın o gün yaratacağı vücut ister bu vücut olsun ister başka vücut olsun, ruhun o vücudun içine girecek cezayı da o çekecek, saadeti de o çekecek. Onun için Allah kusurlarımızı affetsin...

Cesede itibar edeceğiz, bizi Mekke'ye götürsün diyerekten. Ama asıl iş Mekke'ye giden eşek yahut merkep hacı olacak o değil. O hacı olmayacak. Merkep hacı olur mu yâhu? Merkep seni oraya götürmek için bir vasıta...

Bu vücut bir vasıtaadır, asıl hacı olacak senin ruhun, senin gönlündür. Sen o gönlünü öldürdükten sonra, ne olursan ol artık ne faydası var onun?

İşte itibar o gönledir. Onun için gönlünü öldürmemeye çalış, o gönlü diriltmeye çalış, o gönlünü yaşatmaya çalış. Bu da Allah-u Teâlâ'nın emirlerine riayetle olur.

Onun için diyor ki: “Gözler de zinâ eder!”

Şimdi bak bizim iki gözümüz var. Geçen bu başka bir yerde geçmişti de burada da bunun izahı geliyor.

Cenâb-ı Hak bize Kur'an'da diyor ki:

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا
فُرُوجَهُمْ

(النور: ٣٠)

(Kul li'l-mü'minîne yeguddù min ebsàrihim ve yahfezù fûrûcehüm) “Mü'min erkeklere söyle,

gözlerini harama bakmaktan sakınsınlar ve mahrem yerlerini, ırzlarını korusunlar!” (Nur, 24/30)

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ

فُرُوجَهُنَّ

(النور: ٣١)

(Kul li'l-mü'minâti yagdudne min ebsârihinne ve yahfazne fürûcehünne) “Mü'min kadınlara da söyle, gözlerini harama bakmaktan sakınsınlar ve mahrem yerlerini, ırzlarını korusunlar!” (Nur, 24/31)

Siz kadınları gördüğünüz vakitte, onlara bakmamak için gözlerinizi yumun!

“—Niçin canım, bir bakmakla ne olacak oraya? Saklamıyor kendisini meydanda, bakacaksın.”

Evet o bakışta çok felaketler var. O bakış bu cesede zarar etmez. Bu ceset ondan mutazarrır olmaz ama, zarar görecektir olan bu cesedin içindeki o ruhtur. Ruh Allah-u Teâlâ'nın istemediği, hoşnut olmadığı şeylere bakmaktan üzülür. Ruh Allah-u Teâlâ'nın razı olmadığı şeylerle meşguliyetten üzülür, hastalanır, rahatsızlanır, nihayet ölüme kadar gider. Allah esirgeye...

Binâen aleyh, bu bakıştan üzülen ruhtur.

e. Gözler de Zinâ Eder

Ahmed ibn-i Hanbel ve Taberânî, Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

الْعَيْنَانِ تَزْنِيَانِ وَالْيَدَانِ تَزْنِيَانِ وَالرِّجْلَانِ
تَزْنِيَانِ وَالْفَرْجُ يَزْنِي

(حم. طب. عن ابن مسعود)

RE. 224/10 (El-aynâni tezniyân, ve'l-yedâni tezniyâni, ve'r-riclâni tezniyâni, ve'l-fercü yeznî.)

(*El-aynâni tezniyân*) “İki göz zina eder. (Ve'l-yedâni tezniyâni) İki el de zina eder. (Ve'r-riclâni tezniyâni) İki ayak da zina ederler. (Ve'l-fercü yeznî) Ferc de zina eder.”

---

⁶ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.412, no:3912; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.IX, s.134, no:8661; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.246, no:5364; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.394, no:384; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.311, no:1956; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VI, s.211, no:2282; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliya*, c.II, s.98; Mecmaü'z-Zevâid, c.VI, s.390, no:10543; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.344, no:8520; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.267, no:4419; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.IV, s.365, no:5428; Beyhakî, *Sünenü'l- Kübrâ*, c.VII, s.89, no:13289; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.72; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.116, no:30; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.473, no:8913; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VI, s.213, no:2284; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.327, no:13062; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.77, no:1799;

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XIV, s.382, no:14541.

Gözler de zina eder. Baktığın vakitte oradan bir şimşek gönle iner. Bunlar birer yol... Gönül ne olur? Oraya doğru bir meyil yapar. Niçin?

Allah-u Teâlâ yaratırken insanı da çift yaratmış ve meyilli yaratmış. Nefsin arzularına da bir meyil var insanda. E gözün baktığı vakit, evvela bakarsın sonra derken şehvet galebe eder. Sonra bakarsın daha ileriye giderek temaslar hâsıl olmaya başlar. Nihayet büyük günahlara da düşersin, Allah esirgeye...

Onun için sen öyle bir şey gördün mü, bakmamak için kafanı çevir, yahut mümkünse başını böyle önüne eğersin. Onun için büyükler demişler ki:

“—Yolda giderken başını ayağının bastığı yere bak. Sağa sola bakma!”

Niçin demiş bunu büyüklerimiz bize?

Gözün sağa sola bakarken önündeki günahları görürsün. Günahlar gönle akıtılan pisliklerdir. O pislikler dolayısıyla yani bir havuzunuz olsa, havuzunuza pislikler aka aka havuz pislikle dolar. Buradan suyu alabilir misiniz artık? O suyu içebilir misiniz artık? Çünkü cîfe, pis, leş ve bozuk şeyler girmiş suyu suluktan çıkarmıştır içilmez artık. Ta ki onlar boşaltılacak, temizlenecek ondan sonra.

Binâen aleyh göz vasıtasıyla, bu bakmadan dolayı giren günah şeyler gönlün içinde pislik peyda eder.

Onun için, Konya’daki Vehbi Efendi denilen o zâtın kendisinin Kur’an tefsiri var, bir de Kur’an âyetlerini, ahkâm âyetlerini izah eden Ahkâm-ı

Kur'âniyye'si var. Onun içerisinde bu bakma faslına dair bir madde de koymuş.

Niçin bakmasın?

Erkek kadına kadın da erkeğe bakmaması lazım! Bakarsa, bu bakmada çok zararlar vardır. Zararlardan birisi, gönlün ona kayar. İnsan sen ne kadar güzel olursan ol, senden daha bir güzeli vardır. Sen ne kadar zengin olursan ol, senden daha bir zengini vardır. Sen ne kadar bilgin olursan ol, senden daha bir bilgini vardır. Baktığı vakitte gönül ona kayınca seni unuttur, onunla ilgilenmek ister can. Buna sebep olur o göz.

Gözde aşk denilen bir şimşek var. Bu şimşeğin önüne mesela bugün siper diyorlar ya, sâikaları, şimşekleri tutmak için siper. Siper-i sâika (*paratoner*) dedikleri, koydukları şey var ki başka yerlere gitmesin. Bu siper-i sâika da bu gözün kapanmasıdır. Kapanmayınca, o baktığın şeyden gelen şimşek gönle düşer. *Cenâb-ı Hak herkese bir kudret, bir kuvvet vermiştir.*

Her halde gözünde kaşında, yüzünde, boyunda posunda hoşuna gidecek bir hal dolayısıyla bir daha bakmak istersin. Hoşuna da gider bir daha bakmak istersin. "Hoş geldiniz sefa geldiniz!" gelir arkasından. İşte "Kahve içmez misiniz?" gelir, "Çay içmez misiniz?" gelir. Derken muhabbetin kaynamasına vesile olur, büyük günahlara da düşülür.

Yapmam ben öyle şey, canım olur mu?

Haa diyor ki; “Güneş var ya, kar da var. Güneşin altında kar dayanabiliyorsa, güneşin altında kar erimemek için dayanabiliyorsa, kadın da böyle erkek de böyle, birbirlerine karşı dayanabilsinler!

Dayanamaz, çekecek, cazibe var iki tarafta da. İki tarafın cazibesinden kendini kurtarmak için, gözünü yummaktan başka çare yok.

Onun için, zinaya vesile olur gözler. Gözü korumak için sana Allah-u Teâlâ kapak vermiş, kapayacaksınız.

“—Ama budala derler?” Ne derlerse desinler!

Eller de zinâ eder.

“—Efendim el sıkışalım.”

Sabah “Hoş geldiniz!” diye elini tutar. E bu eller vasıtasıyla, elektrik telleri birbirlerine değince nasıl cereyan bir taraftan bir tarafa geçip de lamban yanıyor, dolabın işliyor, şu oluyor bu oluyor. Bu temas dolayısıyla da iki tarafın cereyanı birbirine geçer. Bir karşıdan bakarak geçmek var, bir de tutarak geçirmek vardır ki, daha sağlam oluyor iş. Bu daha felaket oluyor.

Ayaklar da zinâ eder. Allah esirgesin, bunların hepsi de zina vasıtalarıdır. Bir kavmin helâkine sebep olan günahlardan birisi de budur.

f. Sabah Akşam İlim Öğrenmeye Gitmek

Ebû Mes’ud ve İbnü’n-Neccâr, Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

الْغُدُوُّ وَالرَّوَّاحُ فِي تَعْلِيمِ الْعِلْمِ أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ
الْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

(أبو مسعود، وابن النجار عن ابن عباس)

RE. 224/11 (El-gudüvvü ve'r-revâhu fî ta'lîmi'l-ilmî, efdalü inda'llâhi mine'l-cihâdü fî sebîli'llâhi.)

(El-gudüvvü ve'r-revâhu fî ta'lîmi'l-ilmî)
“Akşam sabah ilim talimine gitmek, (efdalü inda'llâhi mine'l-cihâdü fî sebîli'llâhi) Allah indinde, Allah yolunda cihaddan daha efdaldir.”

Şimdi buyurun hep beraber Rasûlüllah SAS'e bir salât ü selâm getirelim:

“—Es-salâtü ve's-selâmü aleyke yâ rasûla'llah...”

“—Es-salâtü ve's-selâmü aleyke yâ habîba'llah...”

“—Es-salâtü ves-selâmü aleyke yâ seyyide'l-evelîne ve'l-âhirîn...”

(El-gudüvvü) “Sabahleyin şafaktan sonra olan vakit.”

(Ve'r-revâhu) “İkindiden sonra olan vakit.”

Bu iki vakitte ilim ta'lim etmek için bir yere gitmek, Allah katında cihad etmekten daha faziletlidir.

---

⁷ Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, c.III, s.109, no:4303; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.558, no:20240; Câmiü'l-Ehâdîs, c.XIV, s.406, no:14600.

Bir mektebe, bir medreseye, bir hocaefendiye ilm-i şer'îyi, ilm-i dînîyi, dininin bilgilerini öğrenmek için gidiyorsun. İlim öğrenmek için bu iki vakitte yürüyüş, gidiş, ind-i ilâhîyede fî sebîlillâh cihaddan efdaldır. Hani bugün Pakistanlılar dövüşüyorlar ya, cihadları var adamların. O cihaddaki dövüş gibi, belki ondan daha üstün fazileti var bu dersi öğrenmenin, derse gitmenin.

Öğrenme de mevzu bahis ama burada gitmenin diyor; gidip gelmek. Çünkü gidip gelmek suretiyle bir şey öğreneceksin; dininin esasını öğreneceksin, kökünü öğreneceksin, dinin sana nereden geldiğini öğreneceksin. Dinin nur olduğunu öğreneceksin, dinin Allah'ın emirleri olduğunu öğreneceksin, dinin Allah'ın Peygamberi olan Muhammed SAS'in gösterdiği yol olduğunu öğreneceksin.

Bunu öğrenmeden anadan babadan görerek yaptığımız taklitçilik zayıftır. Birisi gelir itekler, yıkılır gider. Ama kökünden öğrenirsen ve ona da güzelce bağlanırsan, o zaman dünya bir araya gelse de "Allah yok!" dese, "Deli!" dese: "Deli ben değil, deli sensin!" dersin.

Niçin? Allah'ın varlığına öyle inanmışsın ki dünya bir araya gelse seni oradan ayıramaz.

Bu da neyle olacak? Muhakkak bilgiyle olacak. Bu bilginin tahsili cihaddan efdal demiş. Gidip cihadda olacaksın bir şehid. Mesela vurulacaksın, öleceksin yahut gazi olarak dönüp geleceksin. Bir sevap alacaksın, ister şehid ol ister gazi... Fakat onun menfaati hem kendine

mahsustur hem muvakkattır. Fakat ilmin sana verdiği fevâid hem âmmeyedir, hem de ebedîdir. Çünkü ebediyet âleminde seni kurtaracak olan Allah'a olan bilgindir. O Allah'a karşı olan bilgi, ki gönüldeki hâsıl olan bilgidir. En makbul bilgi o bilgidir.

g. Gazi, Hacı ve Umreci

İbn-i Mâce, Taberânî ve İbn-i Hibbân, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

الْغَازِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْحَاجُّ وَالْمُعْتَمِرُ وَفَدُّ اللَّهِ
عَزَّ وَجَلَّ دَعَاهُمْ فَأَجَابُوهُ وَسَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ

(ه. طب. حب. عن ابن عمر)

RE. 224/12 (El-gâzî fî sebîli'llâhi, ve'-haccü ve'l-mu'temiru vefdu'llâhi azze ve celle; deàhüm feecâbûhu, ve seelûhu fea'tàhüm.) (El-gâzî fî sebîli'llâhi) “Allah yolunda gaza eden, (ve'-haccü ve'l- mu'temiru vefdu'llâhi azze ve celle) Beytullah'a hac yapanlar ve umre edenler Aziz ve Celil olan Allah'ı ziyarete gelen heyetlerdir. (Deàhüm feecâbûhu) Bunlar dua ederlerse, kabul olunur. (Ve seelûhu fea'tàhüm) Ondan bir şey isterlerse, Allah isteklerini verir.” Gaza edenler, muharebeye giden insanlar Allah yolundadırlar.

⁸ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VIII, s.140, no:2884; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.474, no:4613; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.422, no:13556; Beyhakî, *Şuabü'l- İman*, c.III, s.476, no:4108; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Allah'ın beytini ziyaret olan hac yoluna gidiş, o da Allah yolundadır. Bir de yine Kâbe'yi ziyaret var ki, umre diyorlar, haccın ufağı. Umre yoluna giden de Allah yolundadır. Bunlara *vefdu'llah diyorlar ki gününü, vakitlerini Allah yolunda harcayan insanlardır.*

Ne zamanki bunlar Allah'a dua ederler... Gerek gazi olsun, gerek Beytullah'a giden hacı olsun, gerekse umre için giden umreci olsun, ona mu'temir diyorlar. Bunların hangisi Allah-u Teâlâ'ya içten güzelce bir dua ederse, Allâh-u Teâlâ ona icâbet eder, duasını kabul eder. Bir şey isterlerse, isteyenlere istediklerini de Allah-u Teâlâ lütfeder."

h. Allah Rızası İçin Gazâ

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud, Neseî, Ebû Ya'lâ, Taberânî, H'akim ve Beyhakî, Muaz ibn-i Cebel RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

الْغَزْوُ غَزْوَانٍ فَأَمَّا مَنْ غَزَا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ
وَأَطَاعَ الْإِمَامَ وَأَنْفَقَ الْكَرِيمَةَ وَيَأْسَرَ الشَّرِيكَ
وَأَجْتَنَبَ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ فَإِنَّ نَوْمَهُ وَنَبَهُهُ
أَجْرٌ كُلُّهُ وَأَمَّا مَنْ غَزَا فِخْرًا وَرِيَاءً وَسُمْعَةً وَعَصَى
الْإِمَامَ وَأَفْسَدَ فِي الْأَرْضِ فَإِنَّهُ لَنْ يَرْجِعَ بِالْكَفَافِ

(حم. د. ن. ع. طب. ك. هب. عن معاذ)

⁹ Ebû Dâvud, Sünen, c.VII, s.37, no:2154; Neseî, Sünen, c.X, s.274, no:3137; Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, c.V, s.234, no:22095; Taberânî, Mu'cemü'l-Kebîr, c.XX, s.91, no:176; Hâkim, Müstedrek, c.II, s.94, no:2435; Neseî, Sünenü'l-Kübrâ, c.III, s.33, no:4397; Beyhakî, Sünenü'l-Kübrâ, c.IX, s.168, no:18328; Beyhakî,

RE. 224/13 (El-gazvü gazvâni: Feemmâ meni'bteğà veche'llàhi, ve etâa'l-imâme, ve enfeka'l-kerîmete, ve yâsere's-şerîke, ve'ctenebe'l-fesâde fi'l-ardı; feinne nevmühû ve nübhühû ecrün küllühû; ve emmâ men gazâ fahran ve riyâen ve süm'aten; ve asa'l- imâme ve efsede fi'l-ardı, feinnehû len yerciu bi'l-kefâfi.)

(El-gazvü gazvâni) “Gazâ iki türlüdür: (Feemmâ meni'bteğà veche'llàhi, ve etâa'l-imâme) Allah rızası için gaza eden kimse, komutanına itaat eder, (ve enfeka'l-kerîmete) kıymetli şeylerini harcar, (ve yâsere's-şerîke) arkadaşlarına kolaylık gösterir, (ve'ctenebe'l-fesâde fi'l-ardı) ve arzda fitne çıkarmaktan kaçınır. (Feinne nevmühû ve nübhühû ecrün küllühû) İşte bu kimsenin uykusu da uyanıklığı da sevaptır.”

(Ve emmâ men gazâ fahran ve riyâen ve süm'aten) “Başka maksatla gaza edene gelince; onunkisi öğünme, riya ve gösteriştir. (Ve asa'l-imâme ve efsede fi'l-ardı) Komutanını dinlemez ve arzda da fesat çıkarır. (Feinnehû len yerciu bi'l-kefâfi) İşte bu gibiler asla hayır ve sevapla dönemezler.”

Gaza iki çeşit olur. Bir gazi var ki sırf Allah için gazâ ediyor. Atı kendisinin, silahı kendisinin, yiyeceği içeceği kendisinin...

Eskiden bunlara gönüllü asker derlerdi. Her masrafı kendine ait, gidiyor muharebeye ve âmiri kimse ona da itaat ediyor. O ne derse yapıyor, isterse ölüm olsun.

En güzel sevdiklerini de, at, deve ne olursa, harp yolunda infak ediyor. Bununla beraber arkadaşları da var ya yanında, o yanındaki arkadaşlara karşı da gayet kolaylık gösteriyor. Onlarla gayet güzel geçiniyor, onları darıltmıyor, incitmiyor. Onlara fazla yük yüklemiyor, belki onların yüklerini alıyor.

Kimsenin hakkına hukukuna riayetsizlik yapmıyor. Yeryüzünde fesat çıkarmaktan son derece ictinab ediyor, uzak duruyor.

Şimdi harbe gitmiş böyle bir adam yatağında yatmış uyuyor. Boyuna yürüyecek değil ya, bir yattığı dinlendiği zaman oluyor. Bunun yatışı, uyanık hali, bütün harekâtı sevaptır.

Yâni Allah yoluna harbe, gazaya gidiyor, elinden geldiği kadar malını da infak ediyor. Arkadaşlarıyla da güzel arkadaşlık ediyor, onlara kolaylıklar gösteriyor, iyilikler yapıyor. Yeryüzünde de hiçbir fesada sokulmuyor. Bunun her hali ecir oluyor.

İkinci gazi de şu gazidir ki öğünmek için, gösteriş için ve duyulsun diye gazâ yapıyor. Kumandanları da dinlemiyor. “Böyle yapacağım!” diyor, kendi istediğine göre hareket ediyor.

Bizim en büyük kabahatlerimizden birisi de kendi başımıza hareket edişimizdir.

Şuabü'l-İman, c.IV, s.30, no:4265; *Taberânî*, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.186, no;1159; *Abd ibn-i Humejd*, *Müsned*, c.I, s.67, no:109; *Mâlik*, *Muvatta'*, c.III, s.664, no:1693; *İbn-i Ebî Âsım*, *Cihad*, c.I, s.373, no:133; *Deylemî*, *Müsnedü'l- Firdevs*, c.III, s.110, no:4306; *İbn-i Adiy*, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.79; *İbn-i Asâkir*, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVII, s.43; *Ebû Nuaym*, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.220; *Muaz ibn-i Cebel RA'dan*.

Büyüklerimizi dinlemememizin kabahati, her kabahatin üstündedir. İnsan çeşitli kabahatler yapar, çoğu affolunur ama, bu büyüğüne itaat etmemek, onun sözünü dinlememenin kabahati affolunmaz bir kabahattir.

Onun için burada da diyor ki:

Kumandana isyan ediyor, yeryüzünde fesat işliyor. Bozgunculuk yapıyor, ayrılık yapıyor, dağınıklık yapıyor, çeşitli. Fesadın bin bir çeşidi var, hangisi olursa olsun.

Bu da hiçbir sevap almadan döner. Orada çektiği eziyet, zahmet, meşakkat yanına kâr kalır.

i. Garipliğin Mükâfatı

Ebû Nuaym ve Deylemî, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

الْغَرِيبُ فِي غُرْبَتِهِ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَرْفَعُ
اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ قَدَمٍ دَرَجَةً وَيَكْتُبُ لَهُ خَمْسِينَ حَسَنَةً
الْغَرِيبُ فِي غُرْبَتِهِ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةَ أَكْرَمُوا
الْغُرَبَاءَ فَإِنَّ لَهُمْ شَفَاعَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَعَلَّكُمْ
تَنْجُونَ بِشَفَاعَتِهِمْ

(أبو نعيم، والديلمي عن أبي سعيد)

¹⁰ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.112, no:4311; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.494, no:16690; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.407, no:14604.

RE. 224/14 (El-garîbü fî gurbetihî, ke'l-mücâhidi fî sebîli'llâhi; yerfeu'llâhu lehû bi-küllü kademin dereceten, ve yüktebü lehû hamsîne haseneten; el-garîbü fî gurbetihî vecebet lehü'l-cennete; ekrimü'l-gurabâe, feinne lehüm şefâaten yevme'l-kıyâmeti; lealleküm tencûne bi-şefâatihim.)

(El-garîbü fî gurbetihî, ke'l-mücâhidi fî sebîli'llâhi) “Garip gurbetinde, Allah yolundaki mücahid gibidir. (Yerfeu'llâhu lehû bi-küllü kademin dereceten) Her adımı için Allah bir derece yükseltir, (ve yüktebü lehû hamsîne haseneten) ve kendisine elli hasene yazar. (El-garîbü fî gurbetihî vecebet lehü'l-cennete) Garip, gurbette iken ölürse, Cennet ona vacip olur. (Ekrimü'l-gurabâe) Gariplere ikram ediniz. (Feinne lehüm şefâaten yevme'l-kıyâmeti) Zira, kıyamet gününde onların şefaati hakkı vardır. (Lealleküm tencûne bi-şefâatihim) Umulur ki onların şefaati sebebiyle kurtulursunuz.”

Gurbet halinde olan bir garip; gerek ilim tahsili için memleketinden çıkmış bir garip, gerekse hacca gitmek için vatanından ayrılmış bir garip, gerekse muharebe için vatanından ayrılmış bir garip... Hangisi olursa olsun, vatanından çıkmış bir insan, Allah yolunda dövüşen mücahidler gibidir. Cenâb-ı Hak bunlara, attıkları her adım için bir derece verir. Her adımına da 50 bin hasene verilir. Bahusus ilim yolunda olursa bu iş...

Garip gurbet halinde dünyadan âhirete geçerse, o gurbette oluşuna mükâfâten cennet ona vacib olur. Öyleyse gariplere siz acıyınız ve onlara ikram ediniz. Onlara yarın rûz-u kıyâmette Cenâb-ı Hak şefaathakki verecektir.

Onlara yaptığınız yardımlar size şefaathakki etmelerine vesile olur. Ufacık bir yardım yapmışınızdır, fakat bu yardımınız hiçbir zaman boşa gitmez. O sizin için bir şefaathakki olmasına vesile olur. Umulur ki, onların şefaathakki dolayısıyla kurtulursunuz.

j. Dünyada Dört Garip

Deylemî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

الْغُرَبَاءُ فِي الدُّنْيَا أَرْبَعَةٌ قُرْآنٌ فِي جَوْفِ ظَالِمٍ
وَمَسْجِدٌ فِي نَادِي قَوْمٍ لَا يُصَلِّي فِيهِ وَمُصْحَفٌ فِي
بَيْتٍ لَا يُقْرَأُ فِيهِ وَرَجُلٌ صَالِحٌ مَعَ قَوْمٍ سُوءٍ

(الديلمى عن أبى هريرة)

RE. 224/15 (El-garîbü fî'd-dünyâ erbaatün: Kur'ânün fî cevfi'z- zâlimi, ve mescidün fî nâdî kavmin lâ yüsallûne fîhi, ve mushafun fî beytin lâ yukraü, ve racülün sâlihun mea kavmin sûin.)

¹¹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.108, no:4301; *Ibn-i Hibbân*, *Mecrûhîn*, c.III, s.128; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.616, no:2845; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XIV, s.406, no:14601.

(El-garîbü fî'd-dünyâ erbaatün) "Dünyada garibler dördtür: (Kur'ânün fî cevfi'z-zâlimi) Zalimin ezberindeki Kur'an. (Ve mescidün fî nâdî kavmin lâ yüsallûne fîhi) Bir mahallede içinde namaz kılınmayan mescid. (Ve mushafun fî beytin lâ yukraü) Bir evdeki okunmayan Mushaf. (Ve racülün sâlihun mea kavmin sûin) Kötü bir kavimle beraber bulunan sâlih adam."

Garipler dünyada dört tanedir:

Birisi: Kur'ân-ı Azîmüştân, çok güzel! Ama bir zalim onu ezberlemiş, dünyayı yutmak için; gözü de doymaz, karnı da doymaz. Bu zalimin karnındaki Kur'an gariptir.

İkincisi: Cami yapılmış fakat içine giren cemaat yok. Bu da gariptir.

Üçüncüsü: Evde Mushaf var, fakat açıp da okuyan yok.

Hanım doğum yapar, çocuk dünyaya getirir. Zarar gelmesin diyerek onun baş ucuna asarlar. Veyahut evden birisi ölürse, "Onun başında bir okuyalım!" diyerek bakarlar yüzüne. Halbuki bu ne o ölü içindir, ne de o lohusa içindir. Bu Kur'an, Allah-u Teâlâ'nın kelamı olması dolayısıyla, her mü'min her gün onu açıp, bakıp okuması lazım. Okumadığı takdirde evde mahpus kalan Mushaflar gariptirler.

Dördüncüsü: İyi bir adam kötü bir kavmin içine düşmüş, her harekâtını tenkit edip, adamı rahatsız ediyorlar. Bu da gariptir.

k. Gusül Dört Sebepçe Yapılır

İbn-i Ebî Şeybe, Hz. Aîşe RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²

الْغُسْلُ مِنْ أَرْبَعٍ مِنَ الْجَنَابَةِ وَالْحِجَامَةِ وَغُسْلِ
الْمَيْتِ وَغُسْلِ الْجُمُعَةِ

(ش. عن عائشة)

RE. 225/1 (El-guslü min erbain: Mine'l-cenâbeti, ve'l-hicâmeti, ve gusli'l-meyyiti, ve gusli'l-cumuati.)

(El-guslü min erbain) “Gusül dört şey sebebiyledir: (Mine'l-cenâbeti) Cenâbetten dolayı. (Ve'l-hicâmeti) Hacamat yaptırmadan önce. (Ve gusli'l-meyyiti) Cenaze yıkadıktan sonra. (Ve gusli'l-cumuati) Cuma namazına gitmeden önce.”

Gusül dört şeyden dolayı mü'mine borç olur:

1. Cünüp olduğu vakitte.
- 2, Hacamat yaptırdığı vakitte.

Bir hacamattan evvel alacak guslü ki, “Hacamat halinde belki hacamatçının bıçağı kalın damara isabet eder de kanı durduramaz, ölümüne sebep olur, gusulsüz, abdestsiz ölmeyeyim!” diye abdestli olarak hacamat yapılması tavsiye ediliyor.

---

¹² İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.93, no:5032; *Dâra Kutnî, Sünen*, c.I, 3, no:8; *İshak ibn-i Râhaveyh, Müsned*, c.II, s.81, no:549; Hz. Aîşe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.380, no:26566; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.410, no:14610.

3. Cenaze yıkayacak. Cenazeyi yıkayan adamın da cenazeden evvel veyahut sonra gusletmesi lazımdır. Çünkü SAS Efendimiz de bir meyyiti yıkamış ve ondan dolayı gusletmiş.

4. Bir de Cuma namazı için her müslümanın muhakkak gusül abdesti alarak camiye gelmesi lazım.”

I-Haftada Bir Yıkanmak

Taberânî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹³

الْغُسْلُ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ فِي سَبْعَةِ أَيَّامٍ شَعْرِهِ
وَبَشْرِهِ

(طب. عن ابن عباس)

RE. 225/2 (El-guslü vâcibün alâ külli müslimin, fî seb'ati eyyâmin, şearihî ve beşerihî.)

(El-guslü vâcibün alâ külli müslimin fî seb'ati eyyâmin) “Gusül, her müslümana, yedi günde bir vaciptir; (şearihî ve beşerihî) saçına da, derisine de...”

---

¹³ Taberânî, Mu'cemü'l-Kebîr, c.XI, s.31, no:10947; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Tahâvî, Şerhü'l-Maânî, c.I, s.116, no:661; Hatîb-i Bağdâdî, el-Müttefik ve'l-Münferik, c.III, s.33, no:1423; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Buradaki vücup sünnet manâsındadır.

Her müslümanın, ister gusül icap etsin ister etmesin, yedi günde bir kere temizlenmesi, gusletmesi lazımdır. Başını saçını yıkamak suretiyle...

m. Cuma Günü Gusletmek

İbn-i Hibbân, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴

الْغُسْلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ عَلَى كُلِّ حَالٍ مِنَ الرِّجَالِ
وَالنِّسَاءِ وَعَلَى كُلِّ بَالِغٍ مِنَ النِّسَاءِ
(حب. عن ابن عمر)

RE. 225/3 (El-guslü yevme'l-cumuati alâ külli hâlimin mine'r-ricâli, ve alâ külli bâliğin mine'n-nisâi.)

(El-guslü yevme'l-cumuati alâ külli hâlimin mine'r-ricâli) “Cuma günü gusül, her bâliğ erkeğe, (ve alâ külli bâliğin mine'n- nisâi) ve bâliğ olan her kadına lazımdır.”

Erkeklerden ergenlik çağına erişmiş olan kimselere ki, ondan sonra yaşı ne kadar olursa olsun onların hepsinin Cuma günü gusletmeleri gerekir.

---

¹⁴ İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IV, s.28, no:1227; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.752, no:21236; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.411, no:14615.

Kız çocuklarından da yine büluğa çağına gelmiş olan, ki onlara dokuz yaş takdir ediyorlar. Dokuz on yaşındaki kızların da demek ki, Cuma günleri camiye gelmeyecekler tabii, kadın kız çocukları gelmezler; fakat o günün şerefine binâen onlara da guslü öğretmek ve onlara da guslettirmek lazım geliyormuş.

Ha size bir de Pakistan hikâyesi anlatayım:

Geçen gün Pakistan'dan bir misafir geldi. Buradan, İstanbul'dan, buraya gelen Pakistanlılarla beraber Pakistan'a gitmişler. Pakistan'daki o tebliğ heyetinin dört ay misafiri olmuş. Şimdi de gelmiş orada gördüklerini bize anlatırken, kendisi oradaki gördüğü ikrâm u izzetten dolayı çok mütehassis olmuş. Gördüğü ikrâm u izzet, mesela; "Türklerden bize misafir gelmiş!" diyerekten çok ikram etmişler.

"Hiçbir masraf göstermediler dört ay bize!" diyor. Evden eve, evden eve bütün gün misafirlikte dolaştık. Yemek içmek de dahil hiçbir masraf yaptırmadılar. Trene binerken paramızı [almadan] biletimizi alıyorlar, trendeki yiyeceğimiz ekmeklerimizi, yemeklerimizi, meyvalarımızı sepetlere doldurup bizi götürecek mihmandarlara veriyorlar ki bunlar yolda bunları yesinler, yiyecek olsun diyerekten.

Gittiğimiz yerde birçok karşılayıcılar, "Hoş geldiniz!" diye bizi karşılıyorlar. Onlara telgraflar çekiliyor demek ki... Evlerine götürüyorlar veyahut kalacakları yerler nere ise...

Yatakhanelerimiz camiler diyor. Evlere gitmek yok. Geceleri yatsıdan sonra yatıyoruz, muhakkak gece teheccüd namazına kaldırıyorlar

diyor. Gece teheccüd namazına kalkılıyor, namazını kılıyor herkes tekrar yatıyorlar.

Sabahleyin erken vakitte kalkıp namaz kılınıyor, zikrullahlar yapılıyor, işrak namazı olaraktan dört rekât namaz kıldırıyorlar. İkisi, yani iki rekâtı;

“—Her kim sabah namazından sonra işrak vaktine kadar zikrullah ile, ibadetle meşgul olur da iki rekât işrak namazını kılarak çıkarsa, ona hiç eksiksiz bir hac ve bir umre sevabı vardır, bunu ihmal etmeyin!” diyorlar.

Herkes orada namazın arkasından bekliyor, işrak vakti ki bayram namazı kıldığımız vakittir, ikişer rekât namaz kılıyorlar. Diyorlar ki:

“—Bu iki rekât kâfi değil. Bu iki rekâta hac sevabını aldık. Şimdi iki rekât daha ilave edelim ki, bu da sadakalarımıza karşılık gelir.”

Çok büyük sadaka, Efendimiz SAS’in bu hususta teşvikleri var. Dört rekât namaz kılıyoruz. Sonra yemeklerimizi getiriyorlar yiyoruz. Yemeklerden sonra, “Haydi yatın şimdi, biraz dinlenin, istirahat edin!” diyorlar.

Öğlenden biraz evvel kaldırıyorlar, ki dokuz sıralarında filan, derse götürüyorlar, diyor. Bütün ayetlerle, hadislerle bizim kafalarımızı dolduruyorlar, yapacağımız vazifeleri bize öğretiyorlar ki “İman ü İslâmiyet nasıl korunacak ve nasıl muhafaza olunacak?” bu esasları öğretiyorlar.

Öğlen yemeklerini yiyoruz. Kaylûle denilen bir uyku var ki, öğlenle ikindi arasında veyahut öğlenden evvel uyunur o, ki gece namazına kalkmaya rahatlık olur, serbestlik olur. İnsan

gece uyanır, namazı kılar bu surette vücudu da dinlenmiş olur o suretle.

Ondan sonra ikinci dersi başlıyor diyor. İkinci dersinde yine vâizler Cenâb-ı Peygamber'in yollarını bize gösteriyor; nasıl yerdi nasıl içerdi, nasıl uyurdu? Boyu nasıldı, sakalı nasıldı? Her harekâtını böyle birer birer bize anlatıyorlar.

“—Ramazan'ı orada kıldık. Hiçbir camisi yoktu ki hatimle teravih kılınmasın. Mutlaka her camisinde teravih hatimle kılınıyordu.” diyor.

Bizim İstanbul'da mesela üç beş cami var mıdır kılınan?

Orada her camisi hatimle namaz kıldırıyormuş. Her caminin imamının arkasında da üç beş tane hâfız varmış. İmam şaşırırsa ona hatırlatsın diye. Biz camide namaz kıldırmak için iki tane hâfız bulmak için ödümüz kopuyor; “Kimi bulalım da acaba bize namaz kıldırıversin?” diyerekten zor buluyoruz. İşte bir camide ta Erzurum'dan geliyor bir Efendi, Soğanağa diye bir camide namaz kıldırıyor.

E hâfızlık kolay değil. Mukabele okuyan hâfızlarımız pek çok ama onun kıymeti yok. Namazda onu hiç şaşırmadan böyle düzgün okuyabilecek kudretli bir hâfız lazım. Bunlar maalesef pek az. Üç beş sayfa bilmekle olmuyor bu iş.

Sonra yemek yiyoruz, yemeklerde kat'iiyen masa, tabak, çatal bir şey yok diyor. Ve diyorlar ki:

“—Bunlar gâvur âdetleridir. Bunlara tenezzül etmeyiniz. Rasûlüllah yerde yerdi. Siz Rasûlüllah'tan daha büyük müsünüz ki,

masaların üzerinde o gâvurlara benzeyerek öyle ayakkabı- larınızla, şununla bununla yemek yiyorsunuz? Bu müslümana yakışmaz!” derlermiş.

Yemekleri yerde yiyorlar. Muşambaları yayıyorlar, yemekleri getiriyorlar. Onlar kendileri elleriyle yiyor. Biz beceremediğimiz için, bize birer kaşık verdiler ama hoşlanmadılar.

“—Peygamber SAS böyle yemiş, siz de böyle yiyin, kaşığa ne ihtiyaç var.” dediler.

Sonra bizi çarşıya pazara hiç yollamazlardı. Dört ay orada misafir kaldık, memleketlerini görmek nasib olmadı bize.

Camiden eve, evden camiye... Camiden vaaza, vaazdan camiye...

“—Canım biraz müsaade edin de gidelim şu memleketinizi bir görelim!” dedim.

“—Yok! Siz buraya, buradaki kardeşlerinize faydalı olmak için geldiniz.

Bizim memleketimizin çarşılarını pazarlarını görürseniz, gönlünüz sizin çarşıya pazara gider, çarşıda pazarda gönlü olan insanın kardeşlerine faydası olmaz sonra. Siz davet edeceksiniz, nasihat edeceksiniz buradaki kardeşlerinize, dini öğreteceksiniz, öğrendiklerinizi onlara da öğretmeye çalışacaksınız. Onlar sonra sizi dinlemezler.” derlermiş.

Şimdi bir de tebliğ usûlü söylediler. Şimdi burada öğretiyorlar, öğrettikten sonra bunları grup halinde parça parça davetçi olarıktan çarşılara, pazarlara salıyorlar.

Dükkâna gidiyor yahut eve gidiyor;

“—*Selâmün aleyküm!*”

“—*Ve aleyküm selâm!*”

“—Ben müslüman kardeşim senin. Sizi görmek için tâ İstanbul gibi bir yerden geldim. Binâen aleyh akşam namazından yahut yatsı namazından sonra sizi filan camide bekleriz, buyurun da orada bir sohbet edelim. İşte daha biraz İslâm’ın imanın şartlarını da söylüyorlarmış. Ondan sonra diğer dükkâna, diğer eve... Böylece dolaşarak davet yapıyorlar.

Bazen büyük, şehir kalabalık şehir; 20 bin 30 bin 40 bin kişi toplanıyor. On binden aşağı yok. Toplanıyor cemaat, geliyorlar.

Bazen de tabii sert bir adam veya istemeyen bir adam oluyor;

“—Haydi defolun be! Siz nereden geldiniz buraya?” diyor.

Böyle azarlayan, belki dövmeye kalkan da olur. “Siz sakın ha ona bir şey demeyeceksiniz, darılmayacaksınız. Yine de ona güzel güzel sözler söyleyerek ikna etmeye çalışacaksınız. Mukabelede bulunmayacaksınız. Sopa vurursa eğilivereceksiniz. Tokat vurursa ses çıkarmayacaksınız. Mücadeleye kat’iyyen meydan vermeyeceksiniz!” diye nasihatler ediyorlar bize.

Bu suretle gelen büyük kalabalık kitlelere konuşma imkânları hâsıl oluyor. Böyle onlar da güzel güzel dinliyorlar diyor.

E bu güzel bir şey haddi zâtında, insanların bilişmeleri ve emri mâruf diyorlar buna... Emr-i

mâruf nehy-i ani'l-münker farzdır diyorlar. Bir müslüman muhakkak bunu yapacak. Evinde çoluğuna çocuğuna, komşusuna, daha yakınlarına, kimlerse tanıdıklarına emri mârufu yapmakla mükellef. Allah'ın yoluna delalet edeceksin;

“—Kardeşim senin yolun yanlıştır, bu yol daha güzeldir.”

diyeceksin ama bunu böyle düpedüz söylersen olmaz.

Gayet nazikâne bir şekilde söyleyeceksiniz. Okuduğunuz için nazikâne konuşmanın ne şekilde olduğunu bilirsiniz. Bunu böyle nazikâne bir şekilde söyleyeceksiniz. Böyle sertleşmeyecek, âsi olmayacak şekilde güzel sözlerle böyle ibadethanelere davet ederseniz, bir gelir iki gelir üç gelir, derken dine girer. Birçok faydaları olur.

Tabii onlar çoktan beri İngiliz idaresinde oldukları için İslâmiyet âdeta unutulmuş hâle gelmiş orada. Yani düşman altında bulunmak çok fenadır efendi. Ne kadar seni serbest bıraksa da düşman kökleri, kök kaynakları kurutmaya çalışır. Dalına budağına elleşmez. Ağacın şu dalını keseyim, bu dalını keseyim, yapmaz onu. Dibine bir zehir akıtır onun, ağacı kökünden kurutur. Ağaç kökünden kuruduktan sonra, muradına da nâil olmuş olur.

Onun için, şu açık bu açık, şu iyi bu iyi... onlarla işi yok, kökü öğrenmek, köke hürmet ve riayet etmek lazım.

İşte bunlar bakmışlar ki İslâmiyet denilen bir şey kalmıyor Hindistan'da. İngiliz çekilmiş serbest kalmışlar fakat herkes İngiliz anânesine,

âdetlerine meftun. Bazı yerlerde İslâmiyet’i katiyen unutmüşlar; “Cami yaptık olmadı, medrese yaptık olmadı, su getirdik, işte mektep yaptık hiçbirisine muvaffak olamadık, herkes yine bir söyleniyor işte, ‘Peki!’ filan diyorlar ama yine herkes eski âdetine dönüveriyor. İslâmiyet’ten uzak.” diyorlar.

En nihayet çareyi bu tebliğde bulduk diyorlar. İrşad... Vâizin birisi gidiyor birisi geliyor, birisi gidiyor birisi geliyor. Boş bırakmıyorlar orasını, daima böyle söylene söylene söylene en nihayet İslâmiyet’e döndürebilmişler. Zor çünkü...

Onun için bu şarkî denilen, bugünkü Hintlilerle dövüşen Pakistan müslümanları, ki onlar garpçılardan daha mutaassıb daha dindar imişler, ki orası daha dar bir yer olmakla beraber onu muhafaza edebilmişler.

Onun için muhakkak müslümanlar etrafındaki insanlara tebliğ vazifesini yapmakla mükellef. Yapmadığı takdirde emri ilâhîyi ifâ etmemiş olmakla, mesuliyet kendisine terettüp ediyor.

Biz o kadar gevşemiştik ki, ne evimizdeki çocuğumuza ne hanımımıza ne kardeşimize söz anlatacak durumda değiliz ve onları teşvik edip de elinden tutup da camiye getirecek durumda da değiliz. “Bu kadar adam Allah’ın, Allah nasıl isterse öyle yapar!” diyerekten işi atıveriyoruz Allah’ın üstüne. Halbuki mes’uliyet hepimizin sırtındadır.

Allah hepimizi affetsin...

İslâm birliği, şu vücut nasıl birbirleriyle kaynaşıp vücut olmuş. Bunlar ayrılırsa “Bana ne!” derlerse nasıl dağılırsa, vücut işe yaramazsa...

Mesela o felce uğrayan insanlar bir işe yarıyor mu? Yaramıyor. Vücut muattal kalıyor. Bu İslâmî vazifeleri yapmamakla ancak İslâmiyet felç olmuş olur. Felce uğramış İslâmiyet, artık faydası yok demektir.

Onun için her müslüman evinden, çoluğundan çocuğundan etrafındaki insanlara faydalı olabilmenin çaresini aramakla mükelleftir.

Allah cümlemizi affetsin... Bu vazifeyle cümlemizi de muvazzaf kılsın... Ümmeti Muhammed'e iki cihanda saadetler selâmetler nasib etsin...

Li'llâhi'l-fâtihah!

Mehmet Zahid Kotku

19. 12. 1971 - İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU / Hadis Dersleri'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

